

Mehiläisen ja Pihlajalinnan yrityskaupan kieltoesitys – miksi sitoumukset eivät olleet riittäviä?

Tärkeää tietää

- Kieltoesitys on kautta aikojen viides Suomen yrityskauppalvonnassa.
- Kyseessä oli ns. kolmesta kahteen kauppa, jonka seurauksena useat markkinat olisivat KKV:n näkemyksen mukaan keskittyneet merkittävästi.
- Esitettyjä sitoumuksia ei pidetty riittävänä ratkaisemaan KKV:n tunnistamia kilpailuongelmia.

Taustaa

Kilpailu- ja kuluttajavirasto ("KKV") esitti 29. syyskuuta 2020 Mehiläisen ja Pihlajalinnan välisen yrityskaupan kieltämistä. KKV:n kieltoesitys julkaistiin hiljattain.

KKV:n näkemyksen mukaan terveyspalvelumarkkinoita hallitsivat Mehiläinen, Pihlajalinn ja Terveystalo. Terveyspalveluiden markkinat ovat siten jo valmiiksi keskittyneet ja nämä kolme suurinta toimijaa ovat moninkertaistaneet markkinaosuutensa viime vuosien aikana. Mehiläinen ja Pihlajalinn kilpailevat toisiaan vastaan lähes kaikilla osa-alueilla yksityisessä terveydenhuollossa. KKV:n mukaan yrityskaupan jälkeen Mehiläinen ja Terveystalo hallitsisivat merkittävää osaa markkinoista. Yrityskaupan toteutuminen todennäköisesti aiheuttaisi taas haittaa asiakkaille ja veronmaksajille huomattavasta hintojen noususta johtuen.

Yrityskauppa aiheuttaisi laajoja kilpailuongelmia

KKV:n arvion mukaan yrityskauppa aiheuttaisi kilpailuongelmia usealla terveydenhuollon osa-alueella ja paikallisella markkinalla. KKV katsoi tehokkaan kilpailun estyvän olennaisesti seuraavilla markkinoilla:

- yksityislääkäripalveluissa 16 paikallisella markkinalla
- työterveyspalveluissa 21 paikkakunnalla
- yksityisissä sairaalapalveluissa neljän sairaanhoitopiirin alueella
- vakuutusyhtiöpalveluissa
- hedelmöityshoitopalveluissa pääkaupunkiseudulla
- julkisen sektorin ulkoistuksissa ja ostopalveluissa kokonaisulkoistusten, perusterveydenhuollon ulkoistusten, työterveyden ulkoistusten ja ostopalveluiden sekä henkilöstövuokrauksen ja päivystyksen ostopalveluiden markkinasegmenteillä.

KKV arvioi, että yrityskaupan seurauksena syntyvälle keskittymälle muodostuisi tai vahvistuisi määräävä markkina-asema yhteensä 32 eri markkinalla. Lisäksi määräävän markkina-aseman alapuolella yrityskauppa johtaisi markkinoiden haitalliseen keskittymiseen yhteensä 12 markkinalla.

“Kaikkia suunniteltuja yrityskauppoja ei ole mahdollista ratkaista sitoumuksin. Kilpailuongelmien laajuuden vuoksi sitoumusratkaisu ei ollut realistinen vaihtoehto.”

Sanna Syrjälä, yrityskauppavalvonnasta vastaava johtaja

Mehiläisen tarjoamat sitoumukset eivät poistaneet riittäväällä tavalla KKV:n tunnistamia kilpailuongelmia

Lähtökohtaisesti yritys kauppohen aiheuttamat kilpailuongelmat voidaan poistaa kaupan toteuttamisen edellytyksiksi asetettavilla ehdoilla. Ehdoiksi asetettavien sitoumusten täytyy ehkäistä tehokkaan kilpailun olennainen estyminen. Sitoumusten tulee olla kattavia, tehokkaita ja poistaa kilpailuongelmat kokonaisuudessaan. Yritys kauppa kielletään ainoastaan siinä tapauksessa, etteivät kaupan osapuolten esittämät sitoumukset riitä turvaamaan kilpailun ylläpitämistä. Ehtojen asettamisella on siten ensisijainen asema suhteessa yritys kaupan kieltämiseen. KKV ei voi määrätä sitoumuksia, joita yritys kaupan ilmoittaja ei hyväksy.

Mehiläinen jätti kaksi sitoumusehdotusta, mutta KKV:n näkemyksen mukaan esitetyt sitoumukset eivät kuitenkaan olleet riittäviä poistamaan tunnistettuja kilpailuongelmia. KKV:n arvion mukaan joidenkin markkinoiden osalta Mehiläisen sitoumukset eivät vastanneet lainkaan KKV:n havaitsemiin kilpailuongelmiin. KKV:n julkaisemasta kieltoesityksestä on poistettu Mehiläisen tarjoamat sitoumukset liikesalaisuuksina, joten niiden tarkempi arviointi ei ole mahdollista.

Lisäksi KKV:n arvion mukaan markkinoiden keskittyneisyyden vuoksi sitoumusten hyväksyminen olisi myös edellyttänyt, että tiedossa olisi ollut jo ennen sitoumusten esittämistä viraston hyväksymä ostaja ainakin suurimmille divestoinneille. Tämä johtui siitä, että sopivan ostajakandidaatin löytäminen olisi ollut erittäin haastavaa keskittyneillä markkinoilla.

Mitä edellä mainittu tarkoittaa yritysten kannalta?

- Kieltoesitykset ovat edelleen harvinaisia. Tapaus kuitenkin osoittaa, että tarvittaessa KKV on valmis esittämään yritys kaupan kieltämistä.
- Kieltoesitys on jälleen yksi osoitus kilpailuviranomaisten kriittisestä suhtautumisesta yritys kauppoihin, joissa markkinoiden pääasialliset kilpailijat vähenevät kolmesta kahteen.
- Sitoumusten esittäminen ei aina johda yritys kaupan hyväksymiseen. Yritys kaupan aiheuttamia potentiaalisia kilpailuongelmia ja mahdollisten sitoumusten riittävyttä onkin tärkeää arvioida huolellisesti jo ennen yritys kaupan ilmoittamista.